Hz. SAİD B. ZEYD

Nesebi:

- Hayattayken Cennetle müjdelenen on sahabeden biridir. Babası Zeyd b. Amr olup, nesebi Ka'b da Rasulullah ile birleşmektedir. Künyesi Ebu'l-A'ver'dir. Ebu Tür olarak da çağrılırdı. Annesi Fatıma binti Ba'ce'dir.
- Doğum tarihi kaynaklarda zikredilmemektedir. Ancak, onun Hicri 50 veya 51 yılında öldüğü zaman yetmiş yaşını aşmış olduğu göz önünde bulundurulursa Hicretten yirmi beş yıl önce doğmuş olabileceği söylenebilir.

Babasının Hak Dini Araştırması:

- Babası Zeyd, Mekke müşriklerinin dinlerini akıl dışı bularak cansız putlara tapınmanın anlamsızlığı karşısında gerçek dine ulaşmak için araştırma yapmaya başlamış ve bunun için Suriye taraflarına giderek Yahudi ve Hıristiyan âlimleriyle görüşmelerde bulunmuştu. Ancak onların verdikleri dini bilgiler Zeyd'i tatmin etmemişti. Zeyd'in bu durumunu gören bir papaz ona, şirkten ve hurafelerden uzak, Hz. İbrahim'in dini olan Hanifliğe tabi olmasını tavsiye etmişti.
- Zeyd, Hanifliğin ne olduğunu öğrendiği zaman aradığı dini bulduğunu anlamış ve Mekke'ye dönmüştü. O, Kabe'ye yönelerek ibâdet eder, Mekke'de Hz. İbrahim'in dini üzere bulunan tek kimse olduğunu Kureyş müşriklerine karşı iftihar ederek söyler ve onların putlar adına kurban kesmelerini ayıplardı. Zeyd, Hz. İsmail'in neslinden bir peygamberin

geleceğini öğrenmişti. Arkadaşı Amr b. Rabî'a'ya kendisinin bu peygambere kavuşamayacağını zannettiğini, eğer ona ulaşırsa kendi selamını ona iletmesini söylemişti. Zeyd, Rasûlüllah'ın Peygamberlikle görevlendirilmesinden önce vefat etti.

Müslüman Olması:

- Said, babası Zeyd'in kendisine telkin ettiği hanif dininin bilincinde olarak yetişmişti. Rasûlüllah, İslâm dinini tebliğe başladığı zaman, onun çağırdığı dinin babasının söylediği prensiplerle aynı olduğunu gördü ve ona tabi olmakta gecikmedi. Rivayetlere göre o, Rasûlüllah'ın az sayıdaki ashâbıyla Erkam'ın evinde gizlice toplanmaya başlanmasından önce iman etmiştir.
- Said, Hz. Ömer'in kız kardeşi Fatıma ile evli idi. Hz. Ömer de Said'in kız kardeşi Atîke ile evli bulunmaktaydı. Hz. Ömer, onların yeni dine girdiklerini öğrendiği zaman son derece kızmış ve yaptıklarının hesabını sormak için hemen evlerine gitmişti. Ancak bu olay Ömer'in iman etmesine vesile olmuştur.

Hicreti:

- Saîd bin Zeyd Müslüman olunca, Mekke’deki diğer Eshâb-ı kirâm gibi müşriklerden çok eziyet çekip, işkence gördü. Mekke’de suikast, işkence, zulüm ve tazyikler artınca, Peygamber efendimizin müsaadesi ile Habeşistan’a hicret etti. Sonra Medîne’ye geldi.
- Medine'ye hicret edildiği zaman Said, Rifaa b. Abdu'l-Munzir'in evinde misafir olmuştur. Muâhât olayında bir rivayete göre Ebu Lübabe başka bir rivayete göre de Rafi' b. Malik ile kardeş ilan edilmişti. Ubey b. Ka'b ile kardeş ilan edildiğine dair rivayetler de vardır.

Katıldığı Savaşlar:

- Saîd b. Zeyd, Bedir savaşı hariç, Uhud, Hendek ve Rasûlullah'ın diğer bütün savaşlarına katılmıştır.

Bedir'de Bulunmama Sebebi:

- Rasûlullah, Said ile Talha b. Ubeydullah'ı, Suriye taraflarına giden Kureyş kervanının dönüşü hakkında bilgi toplamak ve bu bilgileri hızlı bir şekilde Medine'ye ulaştırmakla görevlendirdi. Böylece, Ebu Süfyan'ın başkanlığındaki bu kervan Suriye dönüşünde yakalanabilecekti. Said, Talha ile birlikte el-Havra denilen yere kadar gitmiş ve kervanın dönüşünü beklemeye başlamıştı.
- Ancak onların bu kervanın dönüşü hakkındaki haberi Medine'ye ulaştırmadan önce Rasûlullah başka kaynaklardan gerekli bilgileri almış

ve Medine'den Ensar ve Muhacirlerden oluşan ordusuyla yola çıkmıştı. Onlar Medine'ye Bedir savaşının vuku bulduğu gün ulaşabildiler. Rasûlüllah'ın, kervanın yolunu kesmek için Medine'den ayrılmış olduğunu gören Said ve Talha derhal ona katılmak için Bedir'e doğru yola çıktılar. Onlar Turban denilen yere geldikleri zaman Bedir'den dönmekte olan Rasûlullah'la karşılaştılar. Bedir savaşma fiilen iştirak edememiş olmalarına rağmen Rasûlullah onları savaşa katılmış sayarak ganimetten diğer mücahitler gibi pay vermişti.

- Said b. Zeyd, Hz. Ömer zamanında Suriye bölgesinde sürdürülen askeri harekâtlara katılmış; Dımaşk muhasarası ve Yermük savaşında bulunmuştur.
- Yermük savaşının en kızgın ânında, düşman birlikleri İslâm ordusunun sol tarafına saldırdılar. Düşman galip gelecek gibiydi.

- Hz. Saîd, hemen atına atlayarak, askerlere şöyle hitap etti:
- **- Cesâret ve kahramanlık dünyada insana şeref, âhirette rahmet bahşeder. Bu ikisini de kazanmaya çalışalım!**
- Bu sözlerle coşan İslâm askerleri daha büyük bir gayretle düşmanla savaşmaya başladılar. Sonunda Hz. Saîd'in düşman kumandanını öldürmesiyle, düşman paniğe kapıldı. Sonunda her tarafta bozguna uğrayarak Müslümanlar büyük bir zafer kazandı.
- Şam şehri feth edilince, Ebû Ubeyde bu şehrin vâliliğini Hz. Saîd'e teklif etti. O bunu kabûl etmeyerek dedi ki:
- **- Ey Ebû Ubeyde! Ben Allah yolunda cihâd etmek istiyorum. Sen vâliliği uygun gördüğün birisine ver.**

- Saîd bin Zeyd hazretleri, zamanını devamlı ibâdetle geçirirdi. Dünya ve dünya nîmetlerinden daha çok âhireti düşünürdü. Makam ve mevkiyi hiç düşünmez, ancak kendisine bir vazife verilirse, bunu en iyi şekilde yerine getirirdi. Cihâdı çok sever, gösterişi hiç sevmezdi.
- Hz. Ömer'in vefâtından sonra onu kabre koyarlarken, Saîd bin Zeyd ağlamaya başlamıştı. Bunu görenlerden biri sordu:
- - Yâ Saîd! Niçin ağlıyorsun?
- Bunun üzerine buyurdu ki:
- **- İslâm dîni ve Müslümanlar için ağlıyorum. Çünkü Hz. Ömer'in şehit edilmesi, İslâmda açılan bir gediktir. Bu gedik de kıyâmete kadar kapanmayacaktır.**

Vefatı:

- Said b. Zeyd, ömrünün son günlerini, Medine'nin dışında bulunan Akik vadisindeki çiftliğinde geçirdi ve burada yetmiş yaşını geçmiş olduğu halde Hicri 50 veya 51 yılında vefat etti. Abdullah İbn Ömer onun öldüğünü öğrendiği zaman doğruca Akik vadisindeki evine gitti ve cenazesiyle ilgilendi. Said'in cenazesi Medine'ye taşındı ve Sa'd b. Ebî Vakkas tarafından yıkandı. Medine'de defnedilen Said'in cenaze namazını İbn Ömer kıldırdı ve onu mezara Sa'd b. Ebi Vakkas ile birlikte indirdi.

Fitne Dönemindeki Tutumu:

- Said b. Zeyd, Hz. Osman'ın şehid edilmesiyle başlayan fitne olaylarına şahid olmuştur.
- Said, bir gün Küfe camiine gitmiş, orada Muaviye'nin Küfe valisi Mugîre b. Şu'be'yi, etrafında Kûfelilerden bir takım insanlarla otururken görmüştü. Mugîre ona saygı göstererek yanma oturtmuştu. O esnada bir adam birilerini kastederek kötü sözler sarf etti. Said, Mugîre'ye; "Bu adam kime küfrediyor" diye sorduğu zaman; "Ali b. Ebi Talib'e" cevabını alınca son derece üzüldü ve Mugîre'ye şöyle dedi:
- "Mugîre, Mugîre! Rasûlullah'ın Ashabı senin önünde sövülüyor ve sen buna susuyor ve bir harekette bulunmuyorsun öyle mi? Ben Rasûlullah'ı; "Ebu Bekir Cennettedir, Ömer Cennettedir, Ali Cennettedir, Osman Cennettedir, Talha Cennettedir, Zübeyr

Cennettedir, Abdurrahman b. Avf Cennettedir. Sa'd b. Ebi Vakkas Cennettedir" derken duydum dedi ve şunu ekledi; "Bunların dokuzuncusunu da gerekirse sayarım".

- Ertesi gün Kûfeliler etrafını sarmış ve dokuzuncu kimsenin kim olduğunu söylemesi için çok ısrar etmişlerdi, Bunun üzerine o;
- «Dokuzuncu benim, onuncu da Rasûlullah'tır» dedi ve sonra da etrafındaki insanlara bakarak sahabelerin İslâm'daki seçkin konumlarını;
- "Bir kimsenin, Rasulullah ile bir arada bulunarak yüzünün tozlanması, sizin herhangi birinizin Hz. Nuh kadar yaşasa bile, bu müddet zarfında amellerinden daha hayırlıdır" sözüyle vurgulamıştır.

Hakka Riayeti

- Onun hakkında kaynaklar şöyle bir olay zikretmektedir: "Erva adındaki bir kadın, Medine valisi Mervan b. Hakem'e giderek Said b. Zeyd'in kendi arazisine tecavüzde bulunduğunu şikayet etti. Mervan, memurlarını Akik vadisindeki çiftliğinde bulunan Said'e göndererek şikayet konusu olayı soruşturdu. Said gelenlere; "Ona haksızlık ettiğimi zannediyorsunuz değil mi? Rasulullah'ın şöyle dediğini duydum:
- مَنْ ظَلَمَ مِنَ الْأَرْضِ شِبْرًا فَإِنَّهُ يُطَوَّقُهُ مِنْ سَبْعِ أَرَضِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- *"Haksız yere her kim bir karış toprağı gasp etse, kıyamet gününde yedi kat yerin dibinde dahi olsa o toprakboynuna dolanır".*

- Sonra şöyle ekledi: *"Allah'ım bu kadın yalan söylüyorsa gözleri kör olmadan canını alma ve kuyusunu ona mezar yap"*.
- Rivayet edildiğine göre bu kadın, daha sonra kör oldu ve evine yürürken kuyuya düşerek öldü. Bu olaydan dolayı Medineliler birisine kızdıkları zaman ona, "Allah seni Erva gibi kör etsin" diyerek beddua etmekteydi.